

Mladi mučenik žrtvovao je život za svetost, slogu, slobodu i snagu hrvatskoga naroda

Ante DUJLOVIĆ

29 godina
župnik u Gumjeri
Banjalučka biskupija

Rođen je 26. lipnja 1914. u Ružićima, u župi Ivanjska, kao 23. dijete oca Lovre i majke Ane, rod. Sušilo. Gimnaziju je završio u Travniku, a bogosloviju u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 30. lipnja 1939., a 1940. imenovan je upraviteljem župe u Gumjeri. Zaklan je 11. srpnja 1943. i bačen u provaliju.

Katolički tjednik o njemu piše: *Providnost je baš tom djetetu, naoko slabša- nu, našla put u Dječ. sjemenište u Travniku, kamo još nitko iz te župe nije dospio... Ni od svih drugova, njih preko 30, nije se do oltara s njime uspeo ni jedan jedini... Sav je svoj napredak pripisivao Bogu i Marijinu zagovoru, a za to se njima preporučivao usrdnim i dugim molitvama..., a kad je kao bogoslov imao svoju sobu, obavljao bi često uvečer sat klanjanja pred Presvetim, dok su drugi već tvrdo spavali...*

Iako mu je to bilo jako teško, ipak se pokorio, kad je, neiskusni, tjeskoban i siromašan, morao na tešku župu Gumjeru u prijavorskom kraju pod Motajicom... I Gospodin je nagradio njegovu žrtvu velikim blagoslovom u pastvi... Njegov susjed vlč. Alfred Picbler veli o njemu među ostalim: "On uživa u vršenju svoje službe! To je bila njegova strast... Ovaj novi velečasni sav živi za svoje župljane. Oni bi mu se već izdaleka smiješili, prilazili mu i gledali ga s ljubavlju u očima. Tolike privrženosti rijetko sam drugdje vidio." Osobito se isticala njegova sv. čistoca i stidljivost. Bio je apostol pobožnosti Presv. Srcu Isusovu i revnitelj protiv plesa, protiv nemoralna uopće.

Usljed ratnih događaja i teških kušnja, koje su se oborile na cijelu dekaniju, ostade konačno Ante Dujlović jedini svećenik za osam župa. Posao ga je, razumije se, satro. Bio je pravi misionar. Ali misionar okružen - uz dobre i pobožne svoje župljane - i

krvnicima i pokvarenjacima. Usljed patnji i napora, jadnik: onako posve mlad, ostjedio je. Ipak piše on u to vrijeme: "Živci grozno stradavaju svaki dan, ali boću da budem prava žrtva svoga svetog zvanja i žrtva za sve neumrle duše... Već sam trebao pobjeći pet puta... Za sâm Uskrs sam trebao napustiti župu, ali ne, duša i svojih ovaca ne puštam i rado žrtvujem za njih svoj mladenački život."

Provaljivali su onamo i partizani i četnici. Za boravka odmetnika otvorila je neka Stana, štićenica odmetničkog zapovjednika, u neposrednoj blizini katoličke crkve krčmu. Tu su se priređivale igranke i pijanke, na kojima su se zavodile katoličke djevojke, pa su neke i poštenjem stradale. Župnik je nastojao zlo spriječiti na lijep način. Riječ je župnikova bila moćna među vjernicima, pa je s katoličke strane bio slab odziv. Zapovjednik odmetnika planuo, i osuda je bila gotova: "Ako će tako, nek i on ide!" Župnik je na to, za nedjelju 11. srpnja, ponovo napisao, da sutradan oglasi vjernicima: "Molim još jednoč, da dobro zapamtite, da nema i ne smije biti noćnih igranki, pa makar me koštalo glave. Ne dam i ne mogu dopustiti, da se mladež kviri i da se štiti nemoral!" Ali je napisao i oporuku. I dobro je mislio, jer u subotu, uoči te nedjelje, već je bio mrtav. Ubijen je onako, kako dolikuje podzemnim, podzemnim, zvjerskim tipovima. Pred ponoć dodose - goloruku, milokrvnu svećeniku, koji je spasavao njihove ljude - odmetnički zapovjednik s još deset

odmetnika, predstavivši se kao "partizanska patrola" i naglašujući da mu ništa neće biti, ako otvori Pokradoše crkveni novac, a onda ga potjeraše prema provaliji. Sljedeći su dan našli seljaci svoga župnika mrtva. Dva mu bica probila glavu, jedan prsa, na tijelu je imao jedanaest rana od bodeža, lakat mu je bio razmrskan. S poštanjem i uz plač ga oprasše, obukoše u misno odijelo i postavili ga na odar u crkvi. Dne 13. srpnja je odslužio zaдушnice i obavio pogreb uz ogromno učestvovanje župljana, župnik iz Novog Martinca vlč. Alfred Picbler. On je još na odru opazio na desnom obrazu Dujlovičevu jaku masnicu 2 cm široku. Na sprovodu su bila i dvojica iz redova njegovih ubojica, da izraze "saučešće nad gubitkom tako dobrog svećenika".

Svećenik Eugen Beluhan u *Hrvatskom narodu* (1944.), u članku pod nazivom *Daj pare!*, piše:

Kako je poginuo hrvatski mučenik, rimokatolički župnik u Gumjeri Anto Dujlovič

Pravi svetac! Ne zna on za mržnju i osvetu, ne gramzi on za bogatstvom i užicima, jednako pomaže i katolika i inovertca, a svaki dan otkleči on u crkvi pred oltarom cijeli sat u tibož molitvi. To je tajna njegove svetosti. Sedmorici pravoslavaca uspio je i život spasiti, jer su bili osuđeni na smrt, a njegovom su zaslugom pomilovani. Radio je on to zato, da se što prije taj narod smiri i vrati svome redovitom životu, a nastale trzavice da potpuno nestanu. Državne su oblasti išle župniku na ruku jer su znale kako je dobar i kako se nalazi u vrlo izloženom položaju...

Našli su župnika u provaliji, veoma strmoj, ali ne dubokoj, s tri rane vatrenog oružja i šesnaest uboda nožem i s razmrskanim desnim laktom. Jedan je bitac ušao u zatiljak, a izišao iznad desnog oka, drugi je

ušao kod lijeve sljepoočnice, a izišao iznad desnoga uba. Treći je bio u prsima. Desni lakat je potpuno smrskan. Ubodi su bili po tijelu, a preko desnog obraza od sredine nosa gotovo do ispod uba u širini od dva centimetra vidjela se jaka masnica. Bilo je to 11. srpnja 1943. Narod ga je odmah počeo štovati kao sveca...

U pitanjima vjere, vjerskih istina i kršćanskih kreposti nijedan katolički svećenik ne uzmiče, tako nije uzmakao ni gumjerski župnik Anto Dujlovič, da ne bude samo hrvatski nego također i vjerski mučenik...

Ubili su dušmani čovjeka, koji svojevrijedno ne bi ni mrava ni crva pogazio, a kamoli drugi prekršaj učinio. Ima ljudi, koji su opasniji kao mrtvi negoli kao živi! Strašna je Božja kazna i grozno Njegovo prokletstvo, a prolivena krv tisuća i tisuća hrvatskih junaka i nevinih mučenika nisu ni danas Gospodu nepoznata...

Sa župnikom Dujlovičem te noći bio je i prakaratur, jedini svjedok svih događanja koji je ostao živ. Napad na župnu kuću bio je noću.

Svećenik i pisac Eugen Beluhan, koji je 13 godina bio školski kolega mučeniku Anti Dujloviču, pripovijeda kako su se jedanput kao bogoslovi na šetnji dogovorili za što će svoje prve mise Bogu prikazati. Složili su se da to mogu biti samo četiri riječi, od kojih svaka počinje istim slovom. Poslije, kada su trebali pretrpjeti kakvu neugodnost ili ponijeti kakav težak križ, sjetili bi se ove četiri riječi, i znali su da će za te četiri riječi sve podnijeti. Svećenik Beluhan kaže da je uvjeren da je pok. mladom mučeniku u posljednjim mukama, kada je bio sav izboden i napola mrtav bačen u provaliju, prije nego su ga dotukli vatrenim oružjem, posljednja misao bila: "Za što žrtvujem vlastiti život?" Draga uspomena iz mladih dana i opet one uzvišene riječi: "Sloga, sloboda, snaga i svetost naroda hrvatskoga".

Izvori i literatura:

- Beluhan, Eugen. "Daj pare". *Hrvatski narod*, 29. 6. 1944.
Glasnik biskupije banjalučke, 22. 9. 1943.
Katolički tjednik, 1943., br. 6, br. 32.
Katolički tjednik, 25. 7. 2004., br. 30.
"Mučenik mladenačkog dostojanstva". *Glas koncila*, 1983.,
br. 15, str. 18.
Orlovac, dr. Anto. *Banfolučki martirologij*. Banja Luka - Zagreb,
1999., str. 25-29.
Pismo Blaža Dujlovića. *Sunja*, 5. 11. 1998.
Vrbbosna, 1944., br. 4-5, str. 84-86.